

1. ROZWAŻENIE (24) sb n

o oraz pierwsze e jasne, a oraz końcowe e pochylone.

sg N rozważenie (5); -é (1), -(e) (4). ◇ G rozważeniã (7); -ã (5), -(a) (2). ◇ I rozważeniem (9); -em (1), -(e)m (8). ◇ L rozważeniu (2). ◇ pl A rozważeniã (1).

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

1. [Dokonanie pomiaru (pomiarów), zmierzenie: Rozvazenye, Rozmyrzenye *modificacio i#d est# mensuracio, temperancia modi et mesure capcio ReuchlinBartBydg t7v.*

a. Zważenie, odważenie: *pensacio Rozvazenye i#est# recogitacio vel ponderacio auri aut argenti ReuchlinBartBydg z3v.*]

2. Przemysłenie, zastanowienie się; *pensatio BartBydg; iudicium Mącz; consilium, consultatio, deliberatio, ratiocinatio Calep (22) : BartBydg 110b; Ratiocinatio – Zamknięcie z pewnego rozważenia, rozrachowanie. Calep 896a.*

rozważenie czego (9): Dla rozważenia słow naturá nam všzy y rozum dáłá. *RejZwierc B; Bo tu pokoy/ sławá/ słprawiedliwość/ pomierność/ roftropność/ káždey rzeczy powážne rozważenie/ wdzięczny á słpokoyny żywot. RejZwierc 122v, 91, 132v, 145, 146, 147, 161, 209.*

rozważenie czym (1): przethoć podavam ty APOPHTEGMATA/ to ieft krociuchnemi słowy długich rzeczy rozważenia/ iż wždy łobie przecedzły/ y s tego y z owego wirszyká możefz łobie co vpodobác á do pámięci przykowác. *RejZwierc 209.*

rozważenie czyje (2): A iż to znam/ nie s pochlebftwá bo mi thego nie potrzebá/ ále y z włáfnego rozważenia/ y s powieści ludzkich/ iż W(ielmożność) thwoię Pan Bog nie ledá dáry á vpominki obdárzyć raczył. *RejZwierc [28³]; (nagł) Czwarte lekarftwo ná gniew. (-) TEż ná rozważeniu przyjacielskim siłá rozgniewánemu człowiekowi należy. RejZwierc 81.*

W połączeniach szeregowych (6): Bo ci thego wšzytkiego vzywáią w wielkemy rofkofzy/ w zacney sławie/ w roftropnym rozważeniu káždey rzeczy/ w boiáźni Bożey/ w słpokoynym sumnieniu/ á w pomiernym á w poćciwym żywocie słwoim. *RejZwierc 132v; A iuż sie nie ćwicz mniániem ludzkim áni biegłościá słwiátá tego/ iedno sie ćwicz rozumem/ cnotá/ boiáźniá Bożá/ á ná wżem pomiernym káždey rzeczy słwey rozważeniem/ káždą rzecz roftropnie vpátruiąc ku ktoremuby końcowi słufznie miáłá być przywiedziona. RejZwierc 146, 122v, 145, 161; Deliberatio, consultatio, consilium – Rozmifzlenie, rozważenie naradzenie. Calep 300b.*

Wyrażenie: »roztropne rozważenie« (3): Bo ow chociay nic s práwá/ ále rádá/ písmem/ á roftropnym rzeczy przyšzłych rozważeniem siłá poćciwy człowiek może ku dobremu Rzeczyśpolitey pośłużyć *RejZwierc 145, 132v, 161.*

Szereg: »rozum i rozważenie« (1): Smáczneć też bywa od ludzi owo pochlebftwo słprośne/ owo przemierzłe dutkowanie/ álbo miłościwy pan/ ále smácznieyfszy ma być rozum y káždey rzeczy pomierne rozważenie/ ták áby áni zá dáry/ áni zá żadnymi vpominki/ áni zá żadnym dudkowaniem myśł sie wspaniła nie vnośiła *RejZwierc 147. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

a. W funkcji przysłówka (8) :

»rozważeniem« = *rozważnie (4):*

~ *Wyrażenia*: »roztropnym rozważeniem« (3): Bo co iest sprofnieyżzego iako człowiek státeczny á v ludzi zá mądrego wzięty/ gdi spádnie z rozumu á da sie niezczęściu trwożyć/ á nie vmie w łobie roztropnym rozważeniem żadney státeczney myśli poftánowić. *RejZwierc* 150, 87v, 130.

»rozważeniem rozumu« (1): gdyż to káždy łufznie zeznać musi iż iesth s przyrodzenia cnotliwy/ fwe spráwy á fwe poćiwe poštěpki stánowić y ku iákiemuby ie końcowi rozważeniem rozumu przywozić miał *RejZwierc* A3v.

Szereg: »rozważeniem a rozumem« [*szyk 1:1*] (2): Wodźże go [*ciało swoje*] też vftáwicznie po tym plácu kędy bieżć ma/ á vkázuju mu rozumem á roztropnym rozważeniem do krefu dokąd bieżć ma. *RejZwierc* 130, 87v. ~

Wyrażenia przyimkowe: »krom rozważenia« = *nierozważnie* (1): Nihil absque praemeditatione faciendum censeo, Nie rádzć nic czinić krom rozmyślenia/ rozważenia. *Mącz* 213a.

»z rozważenia« (1):

~ *Szereg*: »z dobrego umysłu i z rozważenia« (1): yedno wyedzecz nalefzy yfzem sdobrego vmyfzlu y sroswałzyenya wrakowniczi wmayętofzci fwy dziedziczny Mlyn [...] przedalem *ZapKości* 1582/40v. ~

»z rozważeniem« (2):

~ *Wyrażenie*: »z statecznym rozważeniem« (1): A mądrym to człowiekiem zową kto káżdą rzecz s státecznym rozważeniem záczyzna. *RejZwierc* 80v.

Szereg: »z rozważeniem i statecznością« (1): A iżby tá iedność z takim rozważeniem y státecznością przedsięwzięta do mocného y státego porządku ná wieki chowánia byłá przywiedzioná: oné przez ártykuły niżej nápiłané zdało sie nam rozpiłác. *SarnStat* 1068. ~

3. Rozpatrzenie, rozsądzenie (2) :

W połączeniu szeregowym (1): Trutina, Wagá/ złota wafzká/ też klobá v wáżki. Et per translationem ponitur pro iudicio, Miáfto vważenia/ rozważenia fądu. *Mącz* 467b.

Wyrażenie: »rozważenie sądowe« (1): Stanąwfy personaliter Sliachetny Iakub Pierszczewski, Pars Actorea [...] s Sliachetnym Ianem Wyozlinfkim, takze i Irzim Wyozlinfkim ktorzy za rozważeniem fądowym [*uczynili przysięgę według roty dekretu wojewody pomorskiego*] *ZapKości* 1580/8.

Synonimy: **1. rozmierzenie**; **2. obaczenie, przemysłenie, przypatrzenie, przypatrzenie się, rozbaczenie, rozebranie, rozeznanie, rozmyślenie**; **3. rozmierzenie**.

Cf **ROZWAŻYĆ**

RS, ALKa